

Pedagogisk planering i modersmål.

Tema: Professionen och /eller passionen

Tid: 5–6 veckor

Åk: 7–9

Syfte (ordagrant från Lgr)

Genom undervisningen ska eleverna ges möjlighet att utveckla sitt tal- och skriftspråk så att de får tilltro till sin språkförmåga och kan uttrycka sig i olika sammanhang och för skilda syften. [...]

[...] Därigenom ska eleverna ges möjlighet att utveckla sitt språk, sin identitet och förståelse för omvärlden. [...]

[...] Undervisningen ska ge eleverna förutsättningar att utveckla sin kulturella identitet och bli flerspråkiga. [...]

Långsiktiga mål/Förmågemål (ordagrant från Lgr)

Genom undervisningen i ämnet modersmål ska eleverna sammanfattningsvis ges förutsättningar att utveckla sin förmåga att

- formulera sig och kommunicera i tal och skrift,
- använda sitt modersmål som ett medel för sin språkutveckling och sitt lärande,
- reflektera över [...] samhällsfrågor i områden där modersmålet talas utifrån jämförelser med svenska förhållanden.

Centralt innehåll (ordagrant från Lgr)

I årskurs 7–9

Läsa och skriva

- Strategier för att skriva olika typer av texter med anpassning till deras typiska uppbyggnad och språkliga drag. Skapande av texter där ord och bild samspekar.
- Ordböcker och andra hjälpmedel för stavning och ordförståelse.

Tala, lyssna och samtala.

- Muntliga presentationer för olika mottagare. Anpassning av språk [...] efter syfte och mottagare.

Berättande texter och sakprosatexter

- Beskrivande, förklarande, instruerande och argumenterande texter, till exempel tidningsartiklar och arbetsbeskrivningar. Texternas innehåll, typiska språkliga drag samt deras ord och begrepp.
- Texter som kombinerar ord, bild [...] och deras språkliga [...] komponenter

Språkbruk

- Ord och begrepp för att uttrycka känslor, kunskaper och åsikter. [...]

Kultur och samhälle

- Aktuella samhällsfrågor i områden där modersmålet talas i jämförelse med liknande frågor i Sverige.

Konkretisering av mål

Du ska:

- Kunna läsa beskrivande, förklarande, instruerande och argumenterande texter om olika yrken och lära dig nya ord och begrepp (texterna kommer att bli anpassade till år 7, 8 och 9).
- Känna till specifika och professionella ord i samband med yrken och kunna jämföra dem med svenska.
- Kunna sammanfatta innehållet i de texter du har läst.
- Kunna bearbeta texter till en egen berättelse.
- Kunna använda genrer som debatt, diskussion och tidningsartikel
- Kunna skriva underlag för muntlig debatt eller diskussion.
- Kunna genomföra en debatt i gruppen och skriva ett enkelt reportage som tidningsartikel.
- Kunna strukturera och skriva en beskrivande, argumenterande eller förklarande text om ett valt yrke.

(tydliga instruktioner för varje årskurs kommer att finnas i en separat planering)

Arbetsformer.

Vi ska:

- Prata om vad yrke betyder ur ett historiskt perspektiv och hur det kommer att vara viktigt för varje person.
- Bilda oss en uppfattning om de olika typerna av yrken i världen idag.
- Läsa olika korta texter om yrken och deras specifika ord och begrepp. (var och en får jobba med sin egen text som blir utdelad per årskurs).
- Samla ord och meningar i texterna som kan vara till hjälp när vi sedan ska skriva egna uppgifter om ett yrke.
- Utveckla idén om de personliga egenskaper som krävs för att passa det önskade yrket.
- Hitta likheter och olikheter mellan yrken som finns i Sverige och i det land där man pratar det aktuella modersmålet.

- Bekanta oss med framstående människor genom tiderna ~~under tidens lopp~~ som har bidragit till utvecklingen av vetenskapen på olika sätt (Leonardo da Vinci, Arkimedes, Galileo Galilei eller från det land där man pratar det aktuella modersmålet).
- Lära oss vad debatt innebär och hur man genomför en sådan. Skriva underlag med för- och nackdelar av ett diskuterat yrke.
- Sammanfatta debattens resultat och förbereda ett muntligt tal med det vi kommit fram till efter genomförda debatter och det viktigaste som vi fick veta.
- Använda ordböcker för att lära oss specifika ord och fraser och kunna göra jämförelser mellan svenska ord och ord från modersmål.
- Använda mera avancerande ord för att beskriva våra åsikter och känslor både när vi pratar och när vi skriver.
- Skriva en egen beskrivande, argumenterande eller förklarande text om ett valt yrke och använda rätt struktur.
- Presentera våra berättelser för varandra i klassen.
- Ge återkoppling till varje berättelse.

Material

- Bilder både från gamla och moderna yrken samt bilder av kända vetenskapsmän.
- Faktatexter om yrken.

Vetenskap och uppfinningar av Leonardo da Vinci

https://sv.qaz.wiki/wiki/Science_and_inventions_of_Leonardo_da_Vinci

10 uppfinningar

<https://sv.wikipedia.org/wiki/Arkimedes>

Arkimedes

https://en.wikipedia.org/wiki/Galileo_Galilei

Galileo Galilei

IKT verktyg –

Vi använder Apple MacBok under lektionerna för att stödja inlärningsprocessen på ett rikare sätt (tittar på bilder, kartan, mm)

Bedömning

Jag ska bedöma årskursvis din förmåga att:

- läsa och förstå korta texter om olika yrken.
- hitta viktiga ord och begrepp att använda i din berättelse.
- genomföra muntliga redogörelser med rätt fungerande inledning, innehåll och avslutning som anpassats till syfte, mottagare och sammanhang.
- diskutera i klassen om yrken, deras historia och betydelse för oss.
- hitta information om kända vetenskapliga personer i världen och i ett land där modersmålet talas.

- författa egna beskrivande, diskuterande eller förklarande texter om ett yrke med tydligt innehåll och god språklig variation med en i huvudsak fungerande kombination av vardagsrelaterade och ämnesrelaterade ord och begrepp.

Dokumentation

En uppsats (beskrivande, argumenterande eller förklarande text) om ett valt yrke, dess historia och korta faktatexter (inte obligatoriskt) om gamla och moderna yrken.

Kunskapskrav

Kunskapskrav för betyget E i slutet av årskurs 9

Eleven kan läsa olika texter med **flyt** genom att, på **ett i huvudsak fungerande** sätt, välja och använda lässtrategier utifrån olika texters särdrag. Genom att göra **enkla** sammanfattningar av olika texters innehåll och kommentera centrala delar med **viss** koppling till tidsaspekter och orsakssamband visar eleven **grundläggande** läsförståelse. Dessutom kan eleven utifrån egna erfarenheter och referensramar tolka och föra **enkla och till viss del** underbyggda resonemang om tydligt framträdande budskap i olika verk.

Eleven kan, utifrån sitt modersmåls särdrag, skriva olika texter med **begripligt** innehåll och **viss** språklig variation med en i huvudsak fungerande kombination av vardagsrelaterade och ämnesrelaterade ord och begrepp. Texterna kännetecknas av **enkla** beskrivningar och **enkel** berättarstruktur. Eleven anpassar på ett **enkelt** sätt sina texters innehåll och språk så att de **i huvudsak** fungerar i de situationer som skrivandet avser. Genom att på ett **i huvudsak** fungerande sätt jämföra och översätta ord, begrepp och fraser mellan modersmålet och svenska kan eleven föra **enkla och till viss del** underbyggda resonemang om likheter och skillnader mellan modersmålet och svenska.

Eleven kan med en **i huvudsak fungerande** kombination av vardagsrelaterat och ämnesrelaterat språk samtala om och diskutera varierande ämnen på ett **enkelt** sätt. I sådana situationer kan eleven ställa frågor och framföra åsikter med **enkla och till viss del** underbyggda argument på ett sätt som **till viss del för samtalen och diskussionerna framåt**. Dessutom kan eleven förbereda och genomföra **enkla** muntliga redogörelser med **i huvudsak** fungerande inledning, innehåll och avslutning och **viss** anpassning till syfte, mottagare och sammanhang. Eleven kan föra **enkla och till viss del** underbyggda resonemang kring några kunskapsområden och samhällsfrågor med anknytning till modersmålet och områden där modersmålet talas. Eleven gör då **enkla** jämförelser med egna erfarenheter och förhållanden i Sverige och drar **enkla och till viss del** underbyggda slutsatser om vad dessa kan bero på och leda till.

Kunskapskrav för betyget D i slutet av årskurs 9

Betyget D innebär att kunskapskraven för betyget E och till övervägande del för C är uppfyllda.

Kunskapskrav för betyget C i slutet av årskurs 9

Eleven kan läsa olika texter med **gott flyt** genom att, på ett **ändamålsenligt** sätt, använda lässtrategier utifrån olika texters särdrag. Genom att göra **utvecklade** sammanfattningar av

olika texters innehåll och kommentera centrala delar med **relativt god** koppling till tidsaspekter och orsakssamband visar eleven **god** läsförståelse. Dessutom kan eleven utifrån egna erfarenheter och referensramar tolka och **föra utvecklade och relativt väl** underbyggda resonemang om budskap som är **tydligt framträdande och budskap som kan läsas mellan raderna** i olika verk.

Eleven kan, utifrån sitt modersmåls särdrag, skriva olika texter med **relativt tydligt** innehåll och **relativt god** språklig variation med en i huvudsak fungerande kombination av vardagsrelaterade och ämnesrelaterade ord och begrepp. Texterna kännetecknas av **utvecklade** beskrivningar och **utvecklad** berättarstruktur. Eleven anpassar på ett **utvecklat** sätt sina texters innehåll och språk så att de fungerar **relativt väl** i de situationer som skrivandet avser. Genom att på ett **relativt väl** fungerande sätt jämföra och översätta ord, begrepp och fraser mellan modersmålet och svenska kan eleven föra **utvecklade och relativt väl** underbyggda resonemang om likheter och skillnader mellan modersmålet och svenska.

Eleven kan med en **ändamålsenlig** kombination av vardagsrelaterat och ämnesrelaterat språk samtala om och diskutera varierande ämnen på ett **utvecklat** sätt. I sådana situationer kan eleven ställa frågor och framföra åsikter med **utvecklade** och **relativt väl** underbyggda argument på ett sätt **som för samtalen och diskussionerna framåt**. Dessutom kan eleven förbereda och genomföra **utvecklade** muntliga redogörelser med **relativt väl** fungerande inledning, innehåll och avslutning och **relativt god** anpassning till syfte, mottagare och sammanhang. Eleven kan föra **utvecklade** och **relativt väl** underbyggda resonemang kring några kunskapsområden och samhällsfrågor med anknytning till modersmålet och områden där modersmålet talas. Eleven gör då **utvecklade** jämförelser med egna erfarenheter och förhållanden i Sverige och drar **utvecklade** och **relativt väl** underbyggda slutsatser om vad dessa kan bero på och leda till.

Kunskapskrav för betyget B i slutet av årskurs 9

Betyget B innebär att kunskapskraven för betyget C och till övervägande del för A är uppfyllda.

Kunskapskrav för betyget A i slutet av årskurs 9

Eleven kan läsa olika texter med **mycket gott flyt** genom att, på ett **ändamålsenligt och effektivt** sätt, använda lässtrategier utifrån olika texters särdrag. Genom att göra **välutvecklade** sammanfattningar av olika texters innehåll och kommentera centrala delar med **god** koppling till tidsaspekter och orsakssamband visar eleven **mycket god** läsförståelse. Dessutom kan eleven utifrån egna erfarenheter och referensramar tolka och föra **utvecklade och relativt väl** underbyggda resonemang om budskap som är **tydligt framträdande och budskap som kan läsas mellan raderna och är dolda** i olika verk.

Eleven kan, utifrån sitt modersmåls särdrag, skriva olika texter med **tydligt** innehåll och **god** språklig variation med en i huvudsak fungerande kombination av vardagsrelaterade och ämnesrelaterade ord och begrepp. Texterna kännetecknas av **välutvecklade** beskrivningar och **välutvecklad** berättarstruktur. Eleven anpassar på ett **välutvecklat** sätt sina texters innehåll och språk så att de fungerar **väl** i de situationer som skrivandet avser. Genom att **på ett väl** fungerande sätt jämföra och översätta ord, begrepp och fraser mellan modersmålet och svenska kan eleven föra **välutvecklade och väl** underbyggda resonemang om likheter och skillnader mellan modersmålet och svenska.

Eleven kan med en **ändamålsenlig och effektiv** kombination av vardagsrelaterat och ämnesrelaterat språk samtala om och diskutera varierande ämnen på ett **välutvecklat** sätt. I

sådana situationer kan eleven ställa frågor och framföra åsikter med **välutvecklade och väl** underbyggda argument på ett sätt som **för samtalen och diskussionerna framåt och fördjupar eller breddar dem**. Dessutom kan eleven förbereda och genomföra **välutvecklade** muntliga redogörelser med **väl** fungerande inledning, innehåll och avslutning och **god** anpassning till syfte, mottagare och sammanhang. Eleven kan föra **välutvecklade och väl** underbyggda resonemang kring några kunskapsområden och samhällsfrågor med anknytning till modersmålet och områden där modersmålet talas. Eleven gör då **välutvecklade** jämförelser med egna erfarenheter och förhållanden i Sverige och drar **välutvecklade och väl** underbyggda slutsatser om vad dessa kan bero på och leda till.

Svetlana Parming

Förslag på första lektionen:

Organisationens moment:

"Om du inte tänker på framtiden, då har du det inte!"

John Galsworthy

I naturen är allt klokt genomtänkt och ordnat, alla måste göra sina egna saker och i denna visdom är livets högsta rättvisa.

Leonardo Da Vinci

Vad tycker ni att vi ska prata idag om?
Hur förstår ni citatet?

För närvarande finns det över 40 tusen jobb i världen. Cirka 500 jobb försvinner varje år och ungefär lika många nya tillkommer. Den genomsnittliga tiden för förekomsten av många professioner är 8-10 år. Bland så många olika yrken, måste du välja ett för en livstid. Idag kommer vi att lära oss en hel del om jobb – Vi ska prata om yrken som dyker upp nyligen och de som "fanns i det förflutna". Efter dagens lektion kommer ni kanske att tänka lite annorlunda i frågan om era framtida yrken.

Konversation "Från historien om yrken och uppkomsten av arbetskraft":

- Vad tror ni att det första yrket skaffades?
- Och när människor levde i grottor, kan det finnas något yrke? Bevisa ditt svar.
- Kvinnor bevakade huset, lagade mat, fostrade barn. Förekomsten av vilket yrke kan man säga? (Hushållerska, kock, lärare).
- Så småningom definierade karaktären av varje person och det var början på ursprung av yrke. Då folk insåg att alla har sin egen förmåga och vilja att delta i vissa aktiviteter (arbete) och att det kan läras.

Diskussion:

- Det finns yrken som är lockande och bra belönade (vilka?) men det finns också yrken som inte många väljer för sig själv (vilka?).
- Vad ska vi göra för att alla ska trivas på sin arbetsplats?
- Hur väljer man jobbet?

Didaktiskt förslag:

Läs en kort berättelse och försök att förklara vad menade varje murare när de fick svara på frågan.

Liknelsen om de tre murare

Det var en gång ett stort katedralsbygge.

Tre murare som byggde templet, fick frågan: "Vad gör du?"

Den förste morrade ilsket: "Ser du inte att jag arbetar?"

Den andra svarade: "Jag tjänar pengar åt mig själv och min familj."

Den tredje utropade ivrigt: "Jag bygger den största katedralen i världen och bidrar med en del av mig själv!"

Medan de gjorde samma jobb gav alla tre olika svar på frågan. Varför?

Eftersom varje person har olika inställning till sitt arbete. För att njuta av ditt jobb måste du göra RÄTT karriärval. När allt kommer omkring ger arbete glädje och framgång när det passar dig.

Framgångsrika proffs, det vill säga människor som är nöjda med sitt yrke och tjänar mycket pengar, har formulerat tre huvudkrav:

1. yrket måste vara intressant
2. yrket måste vara efterfrågat på arbetsmarknaden, det vill säga det måste behövas.
3. yrket måste matcha sina egna förmågor.

Spelet "Mest-mest". Namnge de yrken som passar bäst:

- Den grönaste ... (trädgårdsmästare, skogsmästare, blomsterhandlare-dekoratör ...)
- Den sötaste (konditor, säljare på konditorivaran ...)
- Den mest monetära (bankir, professionella tennisspelare, boxare, modell ...)
- Den mest barnsliga (pedagog, barnläkare, lärare ...)
- Den roligaste (clown, parodist ...)
- Den mest sällskapliga ... (journalist, guide, tränare, lärare, underhållare ...)
- Den allvarligaste (kirurg, underrättelsetjänsteman, polis, politiker, psykolog ...)

Några råd att prata med elever:

- Att välja ett yrke är inte en liten sak, det kan vara det svåraste valet i ditt liv.
- Försök att inte ge efter för dina föräldrars övertalning att bli advokat eller läkare om det inte känns rätt för dig. Du kan bli den mest olyckliga advokaten i världen.

• Tänk på vad du vill göra. Var noga med att tänka på hur du kan förverkliga din dröm. Tänk inte på tanken: "Jag kommer att vara en affärsman, jag kommer att ha en mobiltelefon och en Mercedes!"

- Försök inte gå dit dina vänner vill gå. Välj det yrke som du vill ha själv. Du kommer att hitta nya vänner, särskilt eftersom du kommer att göra det som intresserar dig.
- Ta reda på mer om det yrke du vill välja.
- Var medveten om att beslutet inte kan vara absolut och att förändringar kan inträffa i ditt liv när som helst.
- Försök att utvärdera dina möjligheter.

- Ibland är det bra att börja din karriär med övning snarare än teori. Till exempel började många framgångsrika läkare som undersköterskor och sjuksköterskor.
- Försök att ägna särskild uppmärksamhet åt de ämnen som är nödvändiga för antagning till den valda utbildningsinstitutionen.

